

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

МІЖНАРОДНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Електронний ресурс

Харків – 2024

УДК 349.2
М 88

Рецензенти:

М. Клемпарський – д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права та права соціального забезпечення факультету № 4 ДонДУВС, Донецький державний університет внутрішніх справ;

Є. Тітов – к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 9 від 18 червня 2024 року)

Міжнародне трудове право : матеріали до семінарських занять
М 88 [Електронний ресурс] / уклад. Л. В. Кулачок-Тітова, К. В. Федчишина, Д. О. Безденежна. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – (PDF 36 с.)

Матеріали до семінарських занять містять тематичний план навчальної дисципліни, методичні вказівки до семінарських занять, критерії оцінювання відповідей на семінарських заняттях та список рекомендованої літератури.

Рекомендовано для студентів першого курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти юридичного факультету, які навчаються за спеціальністю 293 «Міжнародне право».

УДК 349.2

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2024
© Кулачок-Тітова Л. В., Федчишина К. В., Безденежна Д. О., уклад., 2024

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	5
3. Методичні вказівки до семінарських занять.....	9
4. Розподіл балів, які отримують студенти та критерії оцінювання.....	30
5. Рекомендована література.....	33

1. ВСТУП

Запропоновані матеріали до семінарських з навчальної дисципліни «Міжнародне трудове право» відображають основні форми, об'єм і напрямки роботи, студентів юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Міжнародне трудове право покликане дати уявлення про сучасні стандарти прав працівників; розвиток та значення соціального партнерства у встановленні умов праці та розв'язанню конфліктів; комплекс міжнародних договорів світового та регіонального рівня, які визначають зобов'язання держав у сфері трудових відносин.

В межах вивчення дисципліни Міжнародне трудове право здобувачі ознайомлюються із історією становлення та розвитку міжнародного трудового права, вивчають предмет, функції, джерела та основні правові інститути міжнародного трудового права. Правовий статус, компетенція, функції, принципи та основні напрямки діяльності Міжнародної організації праці, а також питання, які регулюються конвенціями та рекомендаціями МОП пронизують практично всі теми курсу. В світлі євроінтеграції України вивчається регулювання трудових відносин в рамках Європейського Союзу, зокрема, джерельна база ЄС у цій царині. Окрема увага приділяється особливостям міжнародно-правового захисту трудових прав людини та особливостям регулювання праці співробітників міжнародних міжурядових організацій.

Всі види навчальної роботи покликані навчити здобувачів формулювати проблему, яка виникає в галузі міжнародного трудового права, визначати найбільш ефективні підходи до її вирішення в усній та письмовій формі, спираючись на відповідні нормативні акти; визначати, нормами якого саме акту регулюється той чи інший різновид відносин у сфері найманої праці при залученні іноземних суб'єктів, а також з урахуванням правового регулювання праці мігрантів. Студенти повинні складати трудовий договір з працівником-мігрантом з урахуванням особливостей законодавства окремої держави, а також вміти визначати пріоритетність норм міжнародного та національного трудового права при регулюванні праці співробітників міжнародних міжурядових організацій.

В результаті роботи на семінарських (практичних) заняттях та самостійної роботи студенти здобувають навички: аналізу міжнародно-правових актів трудового права, законодавства держав та судової практики; складання юридичних документів; супроводження міжнародної діяльності підприємств та організацій з питань регулювання трудових відносин; а також самостійного збільшення отриманих знань, у тому числі створення бази даних.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні положення міжнародного трудового права

Тема 1. Поняття міжнародного трудового права, його предмет, метод та принципи

Поняття та предмет міжнародного трудового права. Спільне та відмінне між національним та міжнародним трудовим правом. Особливості методу міжнародного трудового права: диспозитивні та імперативні елементи. Застосування порівняльного методу в міжнародному трудовому праві. Принципи міжнародного трудового права. Основоположні (фундаментальні) принципи міжнародного трудового права: свободи об'єднань та дієве визнання права на ведення колективних переговорів; скасування усіх форм примусової або обов'язкової праці; дієва заборона дитячої праці; недопущення дискримінації в сфері праці і занять.

Тема 2. Історія розвитку міжнародного трудового права

Передумови виникнення міжнародно-правового регулювання праці в 19-му столітті. Вклад Р. Оуена, Ч. Хіндлі, Д. Лєграна в започаткуванні ідеї міжнародно-правового регулювання праці. Асоціація з юридичного захисту трудящих. Створення Міжнародної організації праці (МОП) та початок її діяльності. СРСР і МОП. Діяльність Альбера Тома. Філадельфійська декларація відносно цілей і задач МОП. МОП в період після Другої світової війни. Сучасне міжнародно-правове регулювання відносин в сфері праці. Протиріччя між багатими та бідними країнами з приводу прийняття міжнародних трудових норм. Зміна політики МОП після закінчення холодної війни. МОП і проблема глобалізації. Програма гідної праці, Декларація МОП 2008 р про соціальну справедливість в цілях справедливої глобалізації.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного трудового права.

Поняття та види суб'єктів міжнародного трудового права. Міжнародні організації. МОП: структура, Міжнародна конференція праці, Міжнародне бюро праці; Адміністративна рада Міжнародного бюро праці. Міжнародна асоціація соціального забезпечення. Всесвітня організація охорони здоров'я; Всесвітня торгова організація; Організація економічного співробітництва і розвитку; регіональні міжнародні організації. Міжнародні профспілкові організації. Міжнародні об'єднання роботодавців. Неурядові організації, пов'язані із міжнародним трудовим правом.

Тема 4. Джерела міжнародного трудового права. Контроль за дотриманням міжнародних трудових стандартів та їх ефективність.

Поняття та класифікація джерел міжнародного трудового права. Співвідношення міжнародного і національного трудового права. Основоположні принципи і права в сфері праці. Пряма дія джерел міжнародного трудового права. Види джерел за кількістю держав-учасників. Універсальні та регіональні акти. Акти СНД, Ради Європи, Європейського Союзу, Північноамериканська угода

про співробітництво в сфері праці, Меркосур. Класифікація за формою акту: міжнародні договори; Jus cogens; національне законодавство; рекомендаційні міжнародні акти; міжнародні колективні договори та угоди; корпоративні акти багатонаціональних корпорацій; кодекси поведінки неурядових організацій. Класифікація актів МОП за статусом та за змістом. Процедури, пов'язані з актами МОП.

Механізм контролю за дотриманням міжнародних трудових стандартів. Нагляд. Розгляд скарг. Спеціальні контрольні процедури МОП. Інші способи контролю за дотриманням міжнародних трудових стандартів. «Соціальні застереження» США та ЄС. Дискусія про «соціальні застереження» в межах Всесвітньої торгової організації. Контроль за дотриманням корпоративних кодексів поведінки. Соціальне маркування. Ефективність міжнародних трудових норм.

Розділ 2. Основоположні права і принципи в сфері праці

Тема 5. Свобода об'єднання та дієве визнання права на ведення колективних переговорів.

Правові акти про свободу об'єднання та визнання права на ведення колективних переговорів ООН, МОП, регіональних та національних актах. «Позитивне» і «негативне» право на об'єднання. Створення організацій. Право самостійно створювати статути та організувати свою діяльність. Недопущення розпуску в адміністративному порядку. Право об'єднань на створення федерацій та конфедерацій.

Право на ведення колективних переговорів і укладання колективних договорів. Предмет колективних переговорів, зміст колективних договорів. Сторони та рівні колективних переговорів і договорів. Принципи ведення, сфера дії, строк дії та юридична сила колективних договорів.

Процедури інформування і консультацій з представниками робітників в управлінні організацією. Акти МОП і Європейська соціальна хартія. Національні моделі інформування працівників в європейських державах. Директиви ЄС про європейські виробничі ради 1994 і 2009 рр. Директива ЄС про інформування та проведення консультацій з працівниками 2002 р. Участь працівників в наглядових радах компаній.

Мирні процедури вирішення трудових спорів між учасниками соціального партнерства. Страйки та інші промислові акції працівників. Локауті та інші засоби захисту роботодавців від промислових акцій працівників.

Тема 6. Скасування усіх форм примусової або обов'язкової праці. Дієва заборона дитячої праці

Правові акти про заборону рабства та примусової праці: акти Ліги націй, ООН, МОП, регіональні та двосторонні угоди, національне законодавство. Примусова праця, рабство і торгівля людьми. Легальні визначення примусової праці в конвенціях МОП: мета легальних визначень; сфера застосування; визначення примусової праці. Положення Конвенції МОП 1930 р. про примусову

працю № 29. Рекомендація МОП 1930 р. про опосередкований примус до праці № 35.

Правові акти щодо праці дітей і підлітків. Проблема дитячої праці в сучасному світі. Визначення поняття дитячої праці. Дискусія щодо використання дитячої праці. Зв'язок бідності та застосування дитячої праці. Конвенція МОП 1973 р. про мінімальний вік № 138 та Рекомендація № 146. Конвенція 1999 р. про найгірші форми дитячої праці № 182. Рекомендація № 190..

Тема 7. Недопущення дискримінації в галузі праці і занять.

Правові акти щодо заборони дискримінації в сфері праці. Сучасні концепції забезпечення рівності в сфері праці: рівне звернення; диференціація і дискримінація; формальна та реальна рівність; відкриті і закриті переліки критеріїв дискримінації; пряма і опосередкована, відкрита і прихована дискримінація. Сфера застосування антидискримінаційного законодавства. Дискримінація в трактовці Конвенції МОП 1958 р. про дискримінацію в сфері праці і занять № 111 та критерії дискримінації. Расова і гендерна дискримінація; гендерна дискримінація; дискримінація, пов'язана з поглядами працівника. Законні виключення із принципу рівного звернення: специфічні вимоги роботи; міркування національної безпеки; захист окремих категорій працівників («компенсуюча дія»).

Розділ 3. Міжнародні трудові стандарти.

Тема 8. Зайнятість.

Різні підходи до права на працю. Міжнародні акти щодо права на працю і захист від безробіття. Ключові елементи міжнародно-правового регулювання питання зайнятості. Конвенції та рекомендації МОП щодо політики в галузі зайнятості. Гнучкість і стабільність на ринку праці. Європейська політика «гнучкобільності». Акти МОП про розвиток людських ресурсів. Діяльність служб і агентств зайнятості, проблема зайомної праці. Право на працю і стабільність трудових відносин. Рекомендація 2006 р. про трудове правовідношення № 198. Припинення трудових відносин. Збереження трудових відносин при переході підприємства в ЄС.

Тема 9. Оплата праці.

Міжнародні акти щодо оплати праці: загальні міжнародні правові стандарти; акти МОП. Поняття, форма виплати, свобода розпорядження, періодичність виплати заробітної плати. Право працівника на інформацію про належну йому заробітну плату.

Захист права працівника на заробітну плату у випадку банкрутства роботодавця. Історія проблеми та тенденції розвитку національного законодавства. Конвенція МОП 1949 р. про охорону заробітної плати № 95. Конвенція МОП 1992 р. про захист вимог трудящих у випадку неплатоспроможності їхнього підприємця № 173. Директива ЄС №2002/74/ЄС. Мінімальний розмір оплати праці. Право на індексацію заробітної плати.

Тема 10. Робочий час і час відпочинку. Здоров'я та безпечні умови праці (охорона праці). Захист персональних даних працівників.

Робочий час: загальні норми; нормальна і скорочена тривалість робочого часу; надурочні роботи; регулювання робочого часу окремих категорій працівників. Час відпочинку: щотижневий відпочинок; оплачувана відпустка. Окремі види робочого часу: робота на умовах неповного робочого часу; надомна праця та телеробота; нічна праця.

Загальні питання безпеки та гігієни праці. Акти МОП про безпеку та гігієну праці. Еволюція міжнародного підходу до безпеки і гігієни праці. Акти 1981 р. і Протокол 2002 р. Акти 2006 р.

Право людини на захист приватного життя і свободи слова: основні поняття і правові акти. Рекомендація Ради Європи № R(89)2 та Кодекс практики МОП про захист персональних даних працівників: понятійний апарат та сфера застосування актів; загальні принципи; одержання персональних даних; зберігання; використання і передача; індивідуальні і колективні права працівників.

Тема 11. Регулювання праці співробітників міжнародних організацій.

Регулювання трудових відносин між міжнародною та міжурядовою організацією та її персоналом. Автономія міжурядової організації, яка є суб'єктом міжнародного приватного права, щодо розгляду питань, які стосуються її внутрішньої діяльності. Особливий характер правосуб'єктності організації, на який не впливає ні місце укладення угоди ні місце виконання співробітником своїх обов'язків.

Трудові суперечки ООН та її спеціалізованих установ зі своїм персоналом розглядаються адміністративними трибуналами цих організацій. Компетенція Адміністративного трибуналу ООН щодо розгляду заяв, які стосуються порушень контрактів найму персоналу Секретаріату ООН або умов найму такого персоналу.

Зміст Положення про персонал співробітників Міжнародного бюро праці, інших міжнародних організацій, які визнали правомочність Трибуналу (ЮНЕСКО, Міжнародний союз електрозв'язку, Продовольча та сільськогосподарська організація, Всесвітній поштовий союз та ін.). Категорія міжнародних цивільних службовців, міжнародний характер їхньої відповідальності. Порядок найму персоналу, виплати зарплатні та інших грошових винагород, відрядження, пенсійне забезпечення, заборона обмеження щодо прав жінок та чоловіків брати участь у виконанні трудових функцій, конкурсний підбір персоналу. Інші умови праці: надання відпустки, дисциплінарна відповідальність працівника, години праці та відпочинку, медичних оглядів або медичного забезпечення, виплат різного роду компенсацій тощо.

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

3.1. Загальні методичні вказівки.

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються різноманітні методи навчання, вибір яких залежить від особливостей теми, форми заняття та слухацької аудиторії. Чинником вибору того чи іншого методу навчання є студентоцентризований підхід, спонукання студента до аналітичної та дослідницької діяльності, відповідність форми та методу навчання, особливості конкретної теми. Пояснення - словесне тлумачення понять, явищ, принципів дії приладів, слів, термінів тощо. Використовують пояснення переважно під час викладання нового матеріалу, а також у процесі закріплення, особливо тоді, коли викладач відчуває, що студенти чогось не зрозуміли. Бесіда - метод навчання, за якого викладач за допомогою запитань спонукає студентів до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу – семінарські або практичні заняття. Навчальна дискусія є публічним обговоренням важливого питання і передбачає обмін думками між студентами або викладачами і студентами. Вона розвиває самостійне мислення, вміння обстоювати власні погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження. Під час навчальної дискусії обговорюють наукові висновки, дані, що потребують підготовки за джерелами, які містять ширшу інформацію, ніж підручник. Дискусія спрямована не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організовує дискусію з попередньо визначених проблем. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або навчальних кабінетах, як правило, з однією академічною групою. Семінарські заняття можуть проводитися дистанційно з використанням електронних засобів комунікації. На кожному семінарському занятті науково-педагогічний працівник оцінює осіб, які навчаються (аудиторні письмові роботи, реферати, виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо). Завданнями семінарського заняття є закріплення знань з навчальної дисципліни, виявлення прогалин в його засвоєнні, формування умінь ставити та вирішувати інтелектуальні завдання і проблеми, аналізувати факти, явища та проблеми, розвивати логічне мислення, аргументувати свою точку зору, дискутувати та спростовувати інші судження, навичок самостійної роботи з джерелами.

Особливостями студентоцентричного підходу до організації семінарських занять є надання можливості студентам вільно висловлюватися з питань, винесених на розгляд, це передбачає гарну підготовку студентів з тієї чи іншої теми та доброзичливу і уважну позицію викладача, який допомагає студентам правильно формулювати свої міркування. Семінари відбуваються у формах бесіди, коли студенти дають відповіді на проблемні запитання, що потребують творчого мислення. Найбільш ефективними є круглий стіл, форум, дебати або симпозіум, які передбачають обмін думками між всіма учасниками, сприяють

розвитку аналітичних навичок, здатності до виваженої аргументації та обстоювання власної точки зору. Така форма семінарських занять може передбачати підготовку коротких цільових доповідей з метою їх подальшого обговорення іншими учасниками семінару. Популярністю користуються семінари з використанням ігрових ситуацій (змагання декількох команд, захист командного проекту, модельні судові дебати, прес-конференція, коли студенти діляться на експертів та журналістів, тощо).

3.2. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		денна	заочна
1.	Поняття міжнародного трудового права, його предмет, метод та принципи. Історія розвитку міжнародного трудового права	2	
2.	Суб'єкти міжнародного трудового права. Джерела міжнародного трудового права. Контроль за дотриманням міжнародних трудових стандартів та їх ефективність.	2	
3.	Свобода об'єднання та дієве визнання права на ведення колективних переговорів	2	1
4.	Скасування усіх форм примусової або обов'язкової праці. Дієва заборона дитячої праці.	2	1
5.	Недопущення дискримінації в галузі праці і занять.		
6.	Зайнятість. Оплата праці.	2	2
7.	Робочий час і час відпочинку. Здоров'я та безпечні умови праці (охорона праці). Захист персональних даних працівників. Регулювання праці співробітників міжнародних організацій.	2	
	Разом	14	4

3.3. Методичні вказівки до тем семінарських занять

Семінарське заняття № 1. Поняття міжнародного трудового права, його предмет, метод та принципи. Історія розвитку міжнародного трудового права.

Навчальна мета заняття: формування уявлення про особливості предмету, методу, принципів та історії формування міжнародного трудового права. Ознайомлення з основними концепціями визначення галузі

міжнародного трудового права.

Час проведення: денна форма навчання – 2 год.

Навчальні питання:

1. Назвіть причини, що обумовили необхідність врегулювання відносин найманої праці нормами права. Чи однаковими вони були в усіх регіонах?
2. Поняття міжнародного трудового права, його місце в системі міжнародного права.
3. Співвідношення міжнародного трудового права з національним трудовим правом. Міжнародні трудові стандарти - поняття та функції.
4. Як інтерпретують право на працю міжнародні акти з прав людини?
5. Закріплення права на працю на національному рівні.

Методичні вказівки.

При підготовці першого питання слід розглянути історію розвитку концепції соціальної справедливості як філософської та правової основи визнання необхідності формування міжнародних трудових стандартів. Ідеї соціалістів-утопістів як прообраз суспільства майбутнього, соціальні ідеали та їхнє втілення в нормах ООН та МОП. Передумови виникнення міжнародно-правового регулювання праці в 19-му столітті. Вклад Р. Оуена, Ч. Хіндлі, Д. Лєграна в започаткуванні ідеї міжнародно-правового регулювання праці. Асоціація з юридичного захисту трудящих.

Підготовка до другого питання включає ознайомлення з основними концепціями визначення галузі міжнародного трудового права. Міжнародне трудове право як комплексна галузь, як підгалузь міжнародного права, як галузь законодавства. Під час підготовки третього питання слід розглянути дуалістичну природу міжнародного трудового права, а також визначення міжнародного публічне трудове правота міжнародного приватного трудового права. Особливості поєднання публічно-правових та приватно-правових елементів у методі міжнародного трудового права.

Розгляд четвертого питання передбачає аналіз основних актів, що проголошують права людини на світовому та європейському рівнях. Формулювання права на працю у вузькому та широкому сенсі. Місце права на працю в системі прав людини та громадянина.

Для підготовки відповіді на п'яте питання необхідно розглянути відповідні норми Конституції України, Кодексу законів про працю України та законів України, які прямо чи опосередковано закріплюють трудові права.

Питання для підготовки цільових виступів:

1. Історичні причини прийняття перших міжнародних договорів в сфері праці та заснування МОП. Засновники міжнародного трудового права.
2. Принцип трипартизму та його реалізація у діяльності МОП.
3. Проблеми сучасного трудового права, що пов'язані з діяльністю міжнаціональних корпорацій (МНК)?

4. Принципи, закріплені в Декларації МОП 1998 року. Перелік та зміст фундаментальних конвенцій МОП
5. Програма гідної праці МОП.
6. Як Ви розумієте поняття "соціальна справедливість"? За яких умов вона може бути досягнута?
7. Подумайте над Вашим баченням гідної праці. Що вона означає особисто для Вас?
8. Які проблеми правового регулювання є найбільш помітними на сьогодні в Україні? Якими, на Вашу думку, можуть бути шляхи їхнього вирішення?

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.

Додаткова:

1. Чижмарь Ю.В. Національне та міжнародне трудове право: дис. ... докт. юр. наук. 12.00.05. Київ. 2016. 471 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/universitet/Osobisti_zdobutki/Zahist_disertaciy_S_Ya/Chizmar_YV_dis.pdf
2. Білоус О.Ю. Конвенції міжнародної організації праці як джерела трудового права України: дис. ... докт. юр. наук. 12.00.05. Одеса. 2016. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7622>.
3. Краснов Є. В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України: автореф. дис. ... канд. юрид. Наук. 12.00.05. Одеса. 2008. 22 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1677/%20%20%20%20%20%20%20%20.pdf?sequence=1>
4. Чижмарь Ю.В. Сутність і зміст міжнародного трудового права / Науковий вісник публічного і приватного права. Вип. 5. Т. 1. 2018 URL: http://nvppp.in.ua/vip/2018/5/tom_1/32.pdf
5. Яцкевич І. Поняття та особливості міжнародно-правового регулювання юридичних гарантій у сфері праці. 2014 URL: https://www.researchgate.net/publication/315548631_Ponatta_ta_osoblivosti_miznar_odno-pravovogo_reguluvanna_uridicnih_garantij_u_sferi_praci
6. Волохов О.С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття і принципи URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/64471/65-Volohov.pdf?sequence=1>

7. Клемпарський М., Назимко О. Способи застосування міжнародних трудових стандартів і національного трудового законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 57-62. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/10.pdf>

8. Назимко О. Зобов'язання держави стосовно врахування норм міжнародного трудового права під час регулювання соціально-трудова відносин. URL: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/9-nazimko.pdf>

9. Щербина В.І. Акти Міжнародної організації праці й трудове законодавство України: порівняльно-правовий аналіз норм і стандартів. *Публічне право. Фахове юридичне видання*. № 3(35). 2019. URL: https://www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=117:pp-2019-35-09&catid=91&Itemid=483&lang=uk

10. Nataliia O. Melnychuk, Liudmyla V. Kulachok-Titova and Denys H. Sevryukov et al. Conceptual principles of international cooperation in labour relations. *Work Organisation, Labour & Globalisation*. Vol. 16(2):158-172. DOI: 10.13169/workorgalaboglob.16.2.0158

11. Кулачок-Тітова Л.В. Реформування трудового законодавства України у світлі відповідності міжнародним трудовим стандартам. *Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2018. Вип. 25. С. 113-117.

12. Передерій О.С., Кулачок-Тітова Л.В. Аспекти взаємного впливу процесів розширення правового простору Європейського Союзу і реформування правової системи України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія Право. 2019. № 27. С. 33-41.

Семінарське заняття № 2. Суб'єкти міжнародного трудового права. Джерела міжнародного трудового права. Контроль за дотриманням міжнародних трудових стандартів та їх ефективність.

Навчальна мета заняття: формування уявлення про суб'єктів міжнародного трудового права. Ознайомлення з основними джерелами міжнародного трудового права та їхніми особливостями.

Час проведення: денна форма навчання – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття і види суб'єктів міжнародного трудового права
2. Міжнародні організації: Міжнародна організація праці як суб'єкт трудового права.
3. Характеристика основних органів МОП: їхні повноваження та порядок роботи.
4. Поняття та класифікація джерел міжнародного трудового права. Універсальні та регіональні акти.
5. Класифікація актів МОП за статусом та за змістом. Процедури, пов'язані з актами МОП.

Методичні вказівки.

Для підготовки до відповіді на перше питання потрібно розглянути систему суб'єктів міжнародного трудового права, одночасно визначаючи їх роль у формуванні та дотриманні міжнародних трудових стандартів.

При вивченні третього питання слід розглянути роль та напрямки діяльності Міжнародної організації праці, як основного суб'єкта міжнародного трудового права.

Третє питання слід розглядати, спираючись на Статут МОП, у якому закріплена її структура, порядок формування та повноваження окремих органів тощо. Варто також користуватися матеріалами, що містяться на відповідних тематичних сторінках сайту МОП (ilo.org).

Четверте питання передбачає аналіз системи актів універсального та регіонального характеру, які відіграють велику роль як у формуванні «Міжнародного трудового кодексу», так і у реформуванні законодавств окремих країн або їх об'єднань. Співвідношення юридичної сили нормативних актів ООН, МОП, міжурядових організацій та внутрішньо-державного законодавства.

Класифікація актів МОП за статусом та за змістом – основний зміст п'ятого питання. Процедури, пов'язані з актами МОП. Порядок прийняття конвенцій, протоколів і рекомендацій. Перегляд, набуття чинності, ратифікація, денонсація, тлумачення.

Питання для підготовки цільових виступів:

1. Міжнародна асоціація соціального забезпечення: історія організації та основні напрямки роботи.
2. Всесвітня організація охорони здоров'я та її роль у забезпеченні права на охорону праці.
3. Міжнародна морська організація (ІМО), Продовольча і сільськогосподарська організація ООН (ФАО) та інші організації, що співпрацюють з МОП.
4. Міжнародна організація міграції, її структура, напрямки діяльності, роль в боротьбі з примусовою працею.
5. Світова організація торгівлі.
6. Регіональні суб'єкти, роль Ради Європи та Європейського Союзу, інших міжнародних та міжурядових організацій у формуванні та реалізації міжнародних трудових стандартів.
7. Пряма дія джерел міжнародного трудового права.
8. Північноамериканська угода про співробітництво в сфері праці.

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>

2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.

3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.

Додаткова:

1. Чижмарь Ю.В. Національне та міжнародне трудове право: дис. ... докт. юр. наук. 12.00.05. 2016. 471 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/universitet/Osobisti_zdobutki/Zahist_disertaciy_S_Ya/Chizhmar_YV_dis.pdf

2. Білоус О.Ю. Конвенції міжнародної організації праці як джерела трудового права України. дис. ... канд. юр. наук. 12.00.05. Одеса. 2016. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7622>.

3. Клемпарський М., Назимко О. Способи застосування міжнародних трудових стандартів і національного трудового законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 57-62. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/10.pdf>

4. Назимко О. Зобов'язання держави стосовно врахування норм міжнародного трудового права під час регулювання соціально-трудових відносин. URL: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/9-nazimko.pdf>

5. Щербина В.І. Акти Міжнародної організації праці й трудове законодавство України: порівняльно-правовий аналіз норм і стандартів. *Публічне право. Фахове юридичне видання*. № 3(35). 2019. URL: https://www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=117:pp-2019-35-09&catid=91&Itemid=483&lang=uk

6. Разметаєва Ю. С. Доктрина та практика захисту прав людини. Навчальний посібник. Київ: Видавництво «ФОП Голембовська О.О.», 2018. 364 с.

7. Міжнародна конференція праці додає безпеку та здоров'я до Основних принципів і прав на роботі. *Державна служба з питань праці: офіційний сайт*. URL: <https://dsp.gov.ua/mizhnarodna-konferentsiia-pratsi-dodaie-bezpeku-ta-zdorov-ia-do-osnovnykh-pryntsyviv-i-prav-na-roboti/>

8. Рим О.М. Система джерел трудового права Європейського Союзу. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Том 31 (70) Ч. 1. № 02. 2020. С. 159-163.

9. Рим О.М. Колективні трудові права як принципи трудового права Європейського Союзу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 5. 2019. С. 43-46.

Семінарське заняття № 3. Свобода об'єднання та дієве визнання права на ведення колективних переговорів.

Навчальна мета заняття: аналіз змісту фундаментальних конвенцій та інших міжнародних трудових стандартів, що гарантують право на свободу об'єднання та ведення колективних переговорів, формування уявлення про зміст відповідних прав.

Час проведення: денна форма навчання – 2 год, заочна форма навчання – 1 год.

Навчальні питання:

1. Правові акти про свободу об'єднання й визнання права на ведення колективних переговорів.
2. Право на створення і участь в організаціях працівників і роботодавців.
3. Право на ведення колективних переговорів і укладання колективних договорів.
4. Мирні процедури вирішення трудових спорів між учасниками соціального партнерства.

Методичні вказівки.

При підготовці до першого питання слід проаналізувати норми правових актів про свободу об'єднання та визнання права на ведення колективних переговорів ООН, МОП, регіонального та національного рівня: ст. 20 та п. 4 ст. 23 Загальної декларації прав людини, ст. 22 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, ст. 8 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права; Статут та Конвенції МОП про свободу об'єднання. Конвенції №№ 87, 94, 98, 110, 29, 122, 130, 141, 149, 151, 154, 159, 181 та інші про право на свободу об'єднання.

Друге питання слід розглядати в ракурсі «позитивного» і «негативного» права на об'єднання. Право самостійно створювати статути та організувати свою діяльність. Недопущення розпуску в адміністративному порядку. Право об'єднань на створення федерацій та конфедерацій.

Вивчаючи третє питання, необхідно розглядати зміст Рекомендації МОП №№ 91, 92, 113 та 163. Резолюція МОП 1970 р. про права профспілок. Європейська соціальна хартія (ст. 5, 6) про право на об'єднання. Ст. 11 Конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р. Хартії співтовариства по основні соціальні права трудящих 1989 р. (ЄС), Хартії основних прав Європейського Союзу 2000 р.

До четвертого питання потрібно проаналізувати зміст міжнародних нормативних актів, які регулюють мирні процедури вирішення трудових спорів між учасниками соціального партнерства. Страйки та інші промислові акції працівників. Локауті та інші засоби захисту роботодавців від промислових акцій працівників.

Питання для підготовки цільових виступів:

1. «Позитивна» і «негативна» свобода об'єднань.
2. «Профспілковий плюралізм» та «профспілковий монополізм».
3. Види колективних договорів з точки зору порівняльного трудового права.
4. Національні системи рівнів колективних переговорів.
5. Зміст принципу добросовісного ведення колективних переговорів в національних правових системах.

6. Основні моделі участі працівників в управлінні діяльністю роботодавця в країнах ЄС.
7. Яким чином МОП регламентує порядок мирного вирішення трудових спорів?
8. Добровільний та примусовий арбітраж.
9. Суб'єкти права на страйк. Органічна та індивідуалістична концепція права на страйк. «Неофіційні» страйки.
10. Акції солідарності та яка позиція МОП стосовно них.
11. Основні підходи до права на локаут в національних системах трудового законодавства.

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.
4. Конвенція про свободу асоціації та захист права на організацію № 87 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_125#Text
5. Конвенція про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів N 98 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_004#Text

Додаткова:

1. Чижмарь Ю.В. Національне та міжнародне трудове право. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Спеціальність 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. Київ-2016. 471 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/universitet/Osobisti_zdobutki/Zahist_disertaciy_S_Ya/Chizhmar_YV_dis.pdf
2. Білоус О.Ю. Конвенції міжнародної організації праці як джерела трудового права України. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. Одеса-2016. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7622>.
3. Назимко О. Зобов'язання держави стосовно врахування норм міжнародного трудового права під час регулювання соціально-трудових відносин. URL: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/9-nazimko.pdf>
4. Nataliia O. Melnychuk, Liudmyla V. Kulachok-Titova and Denys H. Sevryukov et al. Conceptual principles of international cooperation in labour relations. *Work Organisation, Labour & Globalisation*. Vol. 16(2):158-172. DOI: 10.13169/workorglaboglob.16.2.0158

5. Передерій О.С., Кулачок-Тітова Л.В. Аспекти взаємного впливу процесів розширення правового простору Європейського Союзу і реформування правової системи України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія Право. 2019. № 27. С. 33-41.

6. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» від 23 грудня 2010 року № 2862-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>

7. Закон України «Про колективні договори та угоди» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>

Семінарське заняття № 4. Скасування усіх форм примусової або обов'язкової праці. Дієва заборона дитячої праці.

Навчальна мета заняття: формування уявлення про негативні наслідки примусової (обов'язкової) праці та про норми, які сприяють протидії цьому явищу. Дієва заборона дитячої праці як необхідність у розумінні сучасного людського співтовариства.

Час проведення: денна форма навчання – 2 год., заочна форма навчання – 1 год.

Навчальні питання:

1. Правові акти, що стосуються заборони рабства і примусової праці.
2. Примусова праця, рабство і торгівля людьми в актах МОП.
3. Правові акти, що стосуються праці дітей і підлітків
4. Зміст фундаментальних конвенцій Міжнародної організації праці про дитячу працю і прийнятих в їх розвиток рекомендацій.

Методичні вказівки.

При підготовці першого питання слід ознайомитися з основними нормативними актами, які стосуються заборони рабства та примусової праці. Прийнята ще в рамках Ліги Націй Конвенція щодо рабства, підписана в Женеві у 1926 році зі змінами, внесеними Протоколом від 7 грудня 1953 року, забороняє рабство і торгівлю невільниками. Положення про заборону рабства і примусової праці міститься також в ст. 4 Загальної декларації прав людини 1948 року, ст. 4 Конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р. в ст. 8 прямо передбачає заборону рабства, работоргівлі та примусової праці, і вказує, які саме види роботи не належать до примусової праці. Спеціально питанню рабства на рівні ООН присвячений акт, що розвиває положення Конвенції 1926 р. - Додаткова конвенція про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв, подібних до рабства 1956 р.

Друге питання передбачає аналіз норм Конвенцій МОП №№ 29 та 105, а також виданих відповідно до них рекомендацій. Зокрема, слід звернути увагу на визначення примусової праці МОП, зобов'язань держав-членів стосовно протидії цьому явищу тощо. З точки зору МОП найбільш характерними рисами та проблемами сучасної примусової праці є: а) найчастіше примусова праця використовується не державою, а приватними особами і компаніями; б) найбільш

поширений спосіб примусу до праці - спровокована або інсценована заборгованість працівника перед «роботодавцем», що підкріплюється загрозою насильства чи інших санкцій відносно працівника і (або) його сім'ї; в) вразливий правовий статус нелегальних мігрантів, що працюють в багатших країнах, ставить їх у становище важкого вибору між роботою в умовах нелюдської експлуатації або депортацією в країну їх походження; г) істотні прогалини у правовому регулюванні примусової праці, особливо стосовно жертвам торгівлі людьми в промислово розвинених країнах їх прибуття для роботи, що не дозволяють виявити приховані форми примусу до праці в приватному секторі економіки.

При вивченні третього питання слід враховувати, що проблема боротьби з дитячою працею не нова, а першим законом, який обмежував свавілля роботодавців щодо працівників, вважається Британський закон 1802 р., що обмежував роботу дітей 12-ма годинами на день. Проте, проблема дитячої праці не вирішена і у XXI ст. Необхідно ознайомитися зі змістом Женевської декларація прав дитини 1924 р. (Ліга Націй), ч. 3 ст. 10 Міжнародного Пакту про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Декларації прав дитини від 20 листопада 1959 р. (ООН). Найбільш важливим актом ООН, присвяченим правам дитини, слід вважати Конвенцію від 20 листопада 1989 року про права дитини, правам дитини в області праці присвячені ст. 32 і 36 Конвенції. Для нагляду за виконанням дотримання Конвенції ООН від 20 листопада 1989 року про права дитини був створений спеціалізований Комітет з прав дитини при Управлінні Верховного комісара ООН з прав людини.

Для підготовки до четвертого питання слід зазначити, що принцип дійової заборони дитячої праці відноситься з до одного з чотирьох основних принципів в сфері праці, застосування яких державами - учасниками МОП обов'язково незалежно від факту ратифікації будь-якої конкретної конвенції, а лише в силу приєднання до Статуту МОП. Реалізації цього принципу присвячено дві Конвенції МОП, що відносяться Організацією до числа фундаментальних: Конвенція № 138, що вважається найбільш важливим міжнародним джерелом, що визначає зміст поняття дитячої праці та основних принципів боротьби з ним, а також Конвенція № 182. У розвиток положень цих двох фундаментальних Конвенцій прийнято дві однойменні Рекомендації (№ 146 і N 190 відповідно).

Питання для підготовки цільових виступів:

1. Співвідношення термінів «примусова праця» і «рабство» в міжнародних нормативних актах.
2. Проблема торгівлі людьми, обставини, що сприяють цьому явищу.
3. Непряме примушування до праці: який міжнародний правовий акт регламентує це питання?
4. Проблема дитячої праці в сучасному світі.
5. Найгірші форми дитячої праці.
6. Заборона дитячої праці в законодавстві України.
7. Основні аргументи прибічників та противників жорсткої заборони дитячої праці.
8. Зв'язок бідності і дитячої праці.

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андрієв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. – 574 с.

Додаткова:

1. Конвенція про примусову чи обов'язкову працю N 29 Міжнародної організації праці URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text
2. Конвенція про скасування примусової праці № 105 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_013#Text
3. Конвенція про мінімальний вік прийому на роботу № 138 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_054#Text
4. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці N 182 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166#Text
5. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text
6. Примусова праця і торгівля людьми. URL: <https://www.ilo.org/uk/resource/prymusova-pratsya-i-torhivlya-lyudmy>
7. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми» від 23.05.2012 № 417 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2012-%D0%BF#Text>
9. Конопельцева О.О. Заборона примусової праці як принцип трудового права. *Право та інновації № 2 (18) 2017. С. 98-104.*
10. Процевський О. І. Заборона примусової праці як складова принципу свободи праці. *Зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Право. 2014. Вип. 22. С. 30–40.*
11. Заборона примусової праці в законодавстві України та європейській практиці. *Українська молодь від 02.11.15.* URL: <https://www.ukrmol.kiev.ua/2015/11/blog-post.html>
12. Кісіль З.Р. Торгівля людьми – соціальна проблема сучасності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 2. С. 188-193.*
13. Стандартні принципи прав людини стосовно осіб, які потерпіли від міжнародної торгівлі людьми URL: <http://bigpo.ru/potra/main.html>.
14. Казначєєв Д.Г. Історичні аспекти торгівлі людьми. *Право і*

суспільство № 1. 2012. С. 13-16. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/1_2012/03.pdf

15. Корінний Д.О. Поняття торгівлі людьми з метою експлуатації у міжнародно-правовому контексті. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 1 (16). Том 3. 2017. С. 323-326. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v1-3_2017/67.pdf

16. Костючек М. В. Становлення та розвиток Міжнародної системи протидії торгівлі людьми. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2010 р. № 9 (196). С. 21–30.

17. Дядюра К.О. Засоби протидії торгівлі людьми: міжнародно-правовий досвід. *Форум права*. 2007. № 2. С. 48–53 URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2007-2/07dkompd.pdf>.

18. Пустова Н.О., Акімов О.О. Дитяча праця та державне управління політикою протидії її використання. *Інвестиції: практика та досвід*. № 20. 2021. С. 81–86. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7656&i=13>

19. Лесько Н.В. Дитяча праця в Україні: проблеми правового регулювання. *Право і суспільство*. 2017. № 5. Ч. 2. С. 123-126. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/items/e9395126-1ca7-4757-9469-b115edfb5cd5>

Семінарське заняття № 5. Недопущення дискримінації в галузі праці і занять.

Навчальна мета заняття: формування розуміння негативного впливу дискримінації на дотримання трудових прав людини, видів дискримінації та правового регулювання протидії цьому явищу. Поняття мобінгу, сексуального переслідування та насильства.

Час проведення: денна форма навчання – 2 год.

Навчальні питання:

1. Основні міжнародні правові акти, що стосуються заборони дискримінації в сфері праці.
2. Найбільш важливі джерела регіонального правового регулювання забезпечення рівності й заборони дискримінації в сфері праці.
3. Правове регулювання заборони дискримінації в українському трудовому законодавстві.
4. Дискримінація у вузькому й широкому сенсі. Пряма й непряма дискримінація в сфері праці.

Методичні вказівки.

Під час підготовки першого питання слід проаналізувати міжнародні акти, в яких закріплена заборона дискримінації: від французької Декларації прав людини і громадянина 1789 р. до сучасності. Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 щодо застосування принципів рівності. Акти ООН: Міжнародна Конвенція 1965 р. про ліквідацію

усіх форм расової дискримінації, Конвенція 1979 р. про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок, Конвенція 2006 р. про права інвалідів, Міжнародна конвенція 1990 р. про захист прав усіх трудящих-мігрантів та членів їхніх сімей та інші. Нормативні акти МОП: Декларація 2008; Конвенції №№ 100, 111, 117, 156, 159, 169; Рекомендації №№ 90, 111, 162, 165 та інші.

До другого питання необхідно ознайомитися з актами Ради Європи: Конвенцією про захист прав людини і основних свобод 1950 р., Європейською соціальною хартією 1996 р., Директивою ЄС 2006 р. щодо заборони гендерної дискримінації та іншими, які встановлюють систему рівного ставлення в сфері зайнятості та професійної зайнятості.

Третє питання передбачає аналіз відповідних норм Конституції України, Кодексу законів про працю України, Законів України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та інших законодавчих та програмних документів України в цій галузі.

Відповідь на четверте питання повинна ґрунтуватися на аналізі сучасних концепцій забезпечення рівності в сфері праці: рівного поводження; диференціації та дискримінації; формальної та реальної рівності; відкритих та закритих переліках критеріїв дискримінації; прямої та опосередкованої, відкритої та прихованої дискримінації.

Питання для підготовки цільових виступів:

1. Що таке «віктимізація» стосовно до дискримінації в сфері праці? Чи існують відповідні норми в українському законодавстві?
2. «Дискримінація «секс-плюс»». Терміни «переслідування» і «сексуальне переслідування» стосовно до дискримінації в сфері праці.
3. Сфера застосування антидискримінаційного законодавства.
4. Мобінг як соціальне явище: причини та наслідки.
5. Правове регулювання протидії мобінгу.
6. У яких випадках допускаються або пропонуються вилучення із принципу рівного поводження в сфері праці?
7. На кого покладається тягар доведення факту дискримінації в сфері праці за українським законодавством?

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.

Додаткова:

1. Декларація щодо цілей та завдань Міжнародної організації праці. Філадельфія, 10 травня 1944 року. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140970_140970.
2. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці, 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260#Text.
3. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять N 111, 1958 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161#Text.
4. Міжнародна організація праці: офіційний сайт. URL: <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/how-the-ilo-works/organigramme/governance/fprw/lang--en/index.htm>.
5. Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності № 100, 1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002#Text.
6. Міжнародна коаліція оплати праці: офіційний сайт. URL: <https://www.equalpayinternationalcoalition.org/>.
7. Конвенція МОП № 190 про викорінення насильства та домагань у сфері праці, 2019 року: 12 способів, у які вона може підтримати заходи реагування на COVID-19 і подальше відновлення. Інформаційна записка. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_750459.pdf.
8. Конституція України. Закон від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
9. Кодекс законів про працю України. Закон від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
10. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06.09.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.
11. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.
12. Посібник з європейського антидискримінаційного права. *Агенція Європейського Союзу з питань основоположних прав – Європейський суд з прав людини – Рада Європи.* URL: https://www.echr.coe.int/documents/handbook_non_discrim_law_ukr.pdf
13. Припинення насильства та домагань у світі праці. Посібник щодо Конвенції № 190 і Рекомендації № 206. URL: <https://c190guide.ilo.org/en/>
14. Кулачок-Тітова, Л., Пахомова, І. Правове регулювання протидії дискримінації та мобінгу в сфері праці. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право».* 2023. Вип. 35. С. 138-148.

Семінарське заняття № 6. Зайнятість. Оплата праці.

Навчальна мета заняття: формування уявлення про систему міжнародних трудових стандартів в сфері зайнятості та оплати праці, а також вплив цих норм на формування національного законодавства.

Час проведення: денна форма навчання – 2 год., заочна форма навчання – 2 год.

Навчальні питання:

1. Міжнародні акти щодо права на працю і захист від безробіття. Ключові елементи міжнародно-правового регулювання питання зайнятості.
2. Конвенції та рекомендації МОП щодо політики в галузі зайнятості. Акти МОП про розвиток людських ресурсів.
3. Рекомендація 2006 р. про трудове правовідношення № 198.
4. Міжнародні акти щодо оплати праці: загальні міжнародні правові стандарти; акти МОП.
5. Права працівника: на свободу розпорядження, на інформацію, за захист у випадку банкрутства, на індексацію заробітної плати.

Методичні вказівки.

При підготовці до першого питання необхідно вивчити різноманітні підходи до визначення права на працю, визначити найбільш універсальне сучасне розуміння змісту права на працю. Норми міжнародних та регіональних нормативних актів щодо права на працю та захист від безробіття: Загальна декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Європейська соціальна хартія та інші.

Готуючись до другого питання слід ознайомитись зі змістом Конвенції МОП №№ 2, 88, 122, 142, 159, 168, 181; Рекомендації №№ 1, 83, 122, 166, 168, 169, 176, 189, 193, 195, 198 та інших щодо правового регулювання забезпечення зайнятості. Визначити ключові елементи міжнародно-правового регулювання питання зайнятості. Філадельфійська декларація МОП 1944 р., Декларація в цілях справедливої глобалізації 2008 р., Глобальний пакт МОП про робочі місця 2009 р. та інші акти МОП про розвиток людських ресурсів.

Вивчаючи Рекомендацію МОП № 198 слід враховувати, що вона, насамперед, присвячена захисту прав працівників при встановленні факту трудових відносин. Держави-члени Організації повинні приділяти особливу увагу в національній політиці забезпеченню ефективного захисту працівників, які особливо потерпають від невизначеності щодо існування трудових відносин, зокрема жінок-працівниць, а також найбільш уразливих працівників, молодих працівників, працівників, зайнятих у неформальній економіці, працівників-мігрантів та працівників з інвалідністю.

При підготовці четвертого питання необхідно вивчити загальні міжнародні правові стандарти: Статут МОП, Версальський мирний договір 1919 р.,

Філадельфійська декларація 1944 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., Європейська соціальна хартія 1996 р. щодо права на оплату праці.

Готуючись до п'ятого питання слід врахувати, що поняття заробітної плати та зміст різних аспектів цього трудового права містяться в конвенціях МОП №№ 26, 93, 94, 95, 99, 110, 131, 173 та рекомендацій МОП №№ 30, 84, 85, 110, 135, 180, 187 щодо встановлення міжнародних правових стандартів в сфері оплати праці.

Питання для підготовки цільових виступів:

1. Гнучкість і стабільність на ринку праці. Європейська політика «гнучкобільності».
2. Нестандартні форми зайнятості: проблеми та переваги.
3. Діяльність служб і агентств зайнятості, проблема зайомної (позикової) праці.
4. Аутсорсинг та аутстафінг.
5. Трудовий договір з нефіксованим робочим часом.
6. Право на працю і стабільність трудових відносин. Припинення трудових відносин.
7. Збереження трудових відносин при переході підприємства в ЄС.
8. Право працівника на інформацію про належну йому заробітну плату.
9. Історія, проблеми та тенденції розвитку національного законодавства в сфері заробітної плати.

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.

Додаткова:

1. Конвенція МОП № 2 про безробіття 1919 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_143#Text
2. Конвенція про організацію служби зайнятості N 88 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_224#Text
3. Конвенція про політику в галузі зайнятості № 122 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_062#Text
4. Конвенція про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів № 142 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_057#Text

5. Конвенція про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів № 159 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_065#Text
6. Конвенція про сприяння зайнятості та захист від безробіття № 168 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_182#Text
7. Конвенція про приватні агентства зайнятості № 181 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_046#Text
8. Рекомендація 2006 р. про трудове праввідношення № 198 Міжнародної організації праці. URL: <https://www.ilo.org/uk/media/78691/download>
9. Конвенція про запровадження процедури встановлення мінімальної заробітної плати № 26 Міжнародної організації праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_196#Text
10. Конвенція № 93 МОП про заробітну плату, робочий час на борті суден та склад судового екіпажу (переглянута в 1949 р.) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU49014>
11. Конвенція про захист заробітної плати № 95 МОП URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146#Text
12. Яцкевич І. Поняття та особливості міжнародно-правового регулювання юридичних гарантій у сфері праці. 2014 URL: https://www.researchgate.net/publication/315548631_Ponatta_ta_osoblivosti_miznar_odno-pravovogo_reguluvanna_uridicnih_garantij_u_sferi_praci
13. Волохов О.С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття і принципи URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/64471/65-Volohov.pdf?sequence=1>
14. Клемпарський М., Назимко О. Способи застосування міжнародних трудових стандартів і національного трудового законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 57-62. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/10.pdf>
15. Назимко О. Зобов'язання держави стосовно врахування норм міжнародного трудового права під час регулювання соціально-трудових відносин. URL: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/9-nazimko.pdf>
16. Щербина В.І. Акти Міжнародної організації праці й трудове законодавство України: порівняльно-правовий аналіз норм і стандартів. *Публічне право. Фахове юридичне видання*. № 3(35). 2019. URL: https://www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=117:pp-2019-35-09&catid=91&Itemid=483&lang=uk
17. Кулачок-Тітова Л.В. Реформування трудового законодавства України у світлі відповідності міжнародним трудовим стандартам / Л.В. Кулачок-Тітова // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна, Серія «Право», 2018. – Випуск 25. – С. 113-117.

18. Передерій О.С., Кулачок-Тітова Л.В. Аспекти взаємного впливу процесів розширення правового простору Європейського Союзу і реформування правової системи України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія Право. 2019. № 27. С. 33-41.

19. Назимко О. Заробітна плата за нормами міжнародного трудового права. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 10. С. 94-98. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/10/19.pdf>

Семінарське заняття № 7. Робочий час і час відпочинку. Здоров'я та безпечні умови праці (охорона праці). Захист персональних даних працівників. Регулювання праці співробітників міжнародних організацій.

Навчальна мета заняття: формування уявлення про міжнародні трудові стандарти в сферах робочого часу і часу відпочинку, охорони праці, захисту персональних даних та регулювання праці співробітників міжнародних

Час проведення: денна форма навчання – 2 год.

Питання, які виносяться для обговорення на занятті:

1. Робочий час: загальні норми; нормальна і скорочена тривалість робочого часу; надурочні роботи; регулювання робочого часу окремих категорій працівників.
2. Час відпочинку: щотижневий відпочинок; оплачувана відпустка.
3. Акти МОП про безпеку та гігієну праці.
4. Право людини на захист приватного життя і свободи слова: основні поняття і правові акти.
5. Регулювання праці співробітників міжнародних організацій.

Методичні вказівки:

Питання обмеження робочого часу – одне з перших, яке з'явилося у порядку денному МОП, на першій МКТ 1919 року обговорювались питання робочого часу. Йому присвячені Конвенції 1, 30, 47, 116, 171, 175.

Друге питання розглядає зміст норм часу відпочинку – це, насамперед, положення конвенцій МОП 14, 106, 132 та інших, які регулюють питання щотижневого та щорічного (відпустки) часу відпочинку.

Третє питання передбачає дослідження питання забезпечення безпеки та охорони праці працівників з урахуванням еволюція міжнародного підходу до безпеки і гігієни праці. Конвенції МОП 155 (1981 р.) та 187 (2006 р.). Протокол 2002 р.

При розгляді четвертого питання потрібно вивчити зміст Рекомендації Ради Європи № R(89)2 та Кодексу практики МОП про захист персональних даних працівників, проаналізувати понятійний апарат та сферу застосування актів; загальні принципи; одержання персональних даних; зберігання; використання і передача; індивідуальні та колективні права працівників.

При підготовці п'ятого питання слід мати на увазі, що регулювання трудових відносин між міжнародною та міжурядовою організацією та її персоналом незалежно від категорії та громадянства виключно положеннями та правилами про персонал, оскільки вони не підпадають під сферу дії норм національного трудового права. Автономія міжурядової організації, яка є суб'єктом міжнародного приватного права, щодо розгляду питань, які стосуються її внутрішньої діяльності. Особливий характер правосуб'єктності організації, на який не впливає ні місце укладення угоди ні місце виконання співробітником своїх обов'язків.

Питання для підготовки цільових виступів студентів:

1. Робота на умовах неповного робочого часу – міжнародні та національні норми.
2. Міжнародні та національні норми стосовно надомної праці та телероботи.
3. Правове регулювання нічної праці.
4. Загальні питання безпеки та гігієни праці.
5. Еволюція міжнародного підходу до безпеки і гігієни праці.
6. Рекомендація Ради Європи № R(89)2 та Кодекс практики МОП про захист персональних даних працівників
7. Трудові суперечки ООН та її спеціалізованих установ зі своїм персоналом
8. Зміст Положення про персонал співробітників Міжнародного бюро праці.
9. Компетенція Адміністративного трибуналу ООН щодо розгляду заяв, які стосуються порушень контрактів найму персоналу Секретаріату ООН або умов найму такого персоналу.

Література:

Основна:

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.

Додаткова:

1. Конвенція МОП про робочий час (промисловість) № 1 URL: https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:::NO:12100:P12100_ILO_CODE:C001:NO
2. Конвенція МОП про скорочення робочого часу до сорока годин на тиждень N 47 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_145#Text

3. Конвенція МОП про нічну працю № 171 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_033#Text
4. Конвенція МОП про застосування щотижневого відпочинку на промислових підприємствах № 14 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_140#Text
5. Конвенція МОП про оплачувані відпустки № 132 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_022#Text
6. Конвенція МОП про щотижневий відпочинок в торгівлі та установах № 106 URL: https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/e/f?p=ORMLEXPUB:12100:0::O::P12100_ILO_CODE:C106
7. Конвенція 1981 року про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище № 155 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_050#Text
8. Конвенція МОП про сприяння Конвенції про безпеку та гігієну праці № 187 URL: https://zakon.rada.gov.ua/documets/show/267608__267673
9. Яцкевич І. Поняття та особливості міжнародно-правового регулювання юридичних гарантій у сфері праці. 2014 URL: https://www.researchgate.net/publication/315548631_Ponattata_osoblivosti_miznarodno-pravovogo_reguluvannya_uridicnih_garantij_u_sferi_praci
10. Волохов О.С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття і принципи URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/64471/65-Volohov.pdf?sequence=1>
11. Клемпарський М., Назимко О. Способи застосування міжнародних трудових стандартів і національного трудового законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 57-62. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/10.pdf>
12. Назимко О. Зобов'язання держави стосовно врахування норм міжнародного трудового права під час регулювання соціально-трудових відносин. URL: <https://jld.dnpuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/9-Nazimko.pdf>
13. Щербина В.І. Акти Міжнародної організації праці й трудове законодавство України: порівняльно-правовий аналіз норм і стандартів. *Публічне право. Фахове юридичне видання*. № 3(35). 2019. URL: https://www.publishon-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=117:pp-2019-35-09&catid=91&Itemid=483&lang=uk
14. Nataliia O. Melnychuk, Liudmyla V. Kulachok-Titova and DeNeys H. Sevryukov et al. Conceptual principles of international cooperation in labour relations. *Work Organisation, Labour & Globalisation*. Vol. 16(2):158-172. DOI: 10.13169/workorglaboglob.16.2.0158
15. Кулачок-Тітова Л.В. Реформування трудового законодавства України у світлі відповідності міжнародним трудовим стандартам. *Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2018. Випуск 25. С. 113-117.
16. Передерій О.С., Кулачок-Тітова Л.В. Аспекти взаємного впливу процесів розширення правового простору Європейського Союзу і реформування

правової системи України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія Право. 2019. № 27. С. 33-41.

17. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О., Фомін П.В. Захист трудових прав співробітників міжнародних міжурядових організацій: теорія та практика *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. С. 447-452. URL: <http://jour№al-app.uzh№u.edu.ua/article/view/270795/266236>

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні дисципліни Міжнародне трудове право використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольна робота, передбачена навчальним планом, підсумковий семестровий контроль у формі екзамену, відтермінований контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням Міжнародного трудового права з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс (теорія держави і права, конституційне право, трудове право, міжнародне право) на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу. Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Результати оцінювання роботи студентів доводяться до відома студентів. Форми контролю з дисципліни Міжнародне трудове право включають виконання контрольної роботи, визначеної навчальним планом, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни Міжнародне трудове право проводиться у формі семестрового екзамену. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні екзамену з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни Міжнародне трудове право та балів, набраних при складанні семестрового екзамену. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни Міжнародне трудове право, складає 100.

Схема нарахування балів Денна форма навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях, виконання індивідуального завдання $\Sigma 40$ – 40:

Формула обчислення

$$\Sigma 40 = \Sigma 1 / \Sigma 2 \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\Sigma 40$ – сума максимальної кількості балів

$\Sigma 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\Sigma 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Контрольна робота (одна в семестр) – 20 балів

Поточний контроль та самостійна робота												Разом	Екзаме н	Сума
Розділ 1				Розділ 2				Розділ 3				60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	КР			
$\Sigma 40$											20			

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

Заочна форма навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\Sigma 10$ – 10:

Формула

$$\Sigma 10 = T1 + T2$$

Контрольна робота (одна в семестр) – 50 балів

Поточний контроль, контрольна робота				Екзаме н	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Разо м	40
T1	T2	50	60		
10					100

Максимальна кількість балів, які студент може отримати протягом 2 навчального семестру на семінарських заняттях з навчальної дисципліни «Міжнародне трудове право» – 60, за рахунок усних та письмових відповідей на семінарських заняттях (до 5 балів за повну відповідь на поставлене питання та в сумі не більше 40 балів), написання контрольної роботи (до 20 балів), написання та захист реферату (до 10 балів – за бажанням студента).

Для допуску до складання підсумкового контролю студент має набрати на менше 10 балів.

Екзамен проводиться за розкладом у вигляді письмової роботи (тестова форма). На екзамені студент може отримати максимальну кількість балів – 40.

Підсумкова оцінка (бали) за вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне трудове право» у 2 семестрі виставляється за усні та/або письмові відповіді на семінарських заняттях, написання контрольної роботи, підготовку реферату, складання підсумкового контролю та в сумі складає до 100 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирирівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	Незадовільно

Критерії оцінки успішності навчання

За результатами навчання студент має проявити:

на оцінку “90 – 100”

- розуміння і розкриття у повному обсязі досліджуваних питань;
- вільне володіння спеціальною науковою термінологією у даній галузі знань та загальнотеоретичним понятійно-категоріальним апаратом;
- правильне розуміння предмета наукового дослідження і методологічних підходів галузі знань та їх місця в системі методологічних засобів теоретичної юриспруденції;
- чітке розуміння і вільне володіння теоретичними положеннями галузі знань і їх системними зв'язками в комплексі загальнотеоретичних юридичних наук
- уміння пов'язати теоретичні постулати з нормативними положеннями чинного законодавства та виявляти їх можливі колізії;
- уміння інтерпретувати теоретичні положення відповідно до проблем юридичної практики і виробляти конкретні пропозиції щодо її покращення;
- здатність виокремлювати наукові проблеми в межах проблематики навчального курсу та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- володіння основами наукового прогнозування;

на оцінку “70-89”

- недостатньо повне розкриття теми;
- несуттєві помилки у визначенні понять і категорій, які кардинально не змінюють сутність викладеного питання;
- недостатньо чітке пояснення специфіки предмета і наукової методології галузі знань;

- труднощі у проведенні зв'язків теоретичних знань з юридичною практикою;
- допущені помилки у нормативному ілюструванні теоретичних положень;
- неповноту володіння теоретико-методологічним інструментарієм у розв'язанні практичних завдань;

на оцінку “50-69”

- розуміння вивченого матеріалу на рівні основних положень лекційного курсу;
- наявність однієї-двох суттєвих помилок у визначенні понять і категорій;
- нечітке, таке, що потребує постійних уточнень, викладення навчального матеріалу;
- виникнення значних труднощів у інтерпретації науково-теоретичних положень щодо юридичної практики;
- значні труднощі у констатації проблем юридичної науки і практики у даній сфері;

на оцінку “1-49”

- нерозкриття теми;
- повне нерозуміння змісту наукових понять і категорій;
- наявність значної кількості суттєвих помилок, які спотворюють наукову картину досліджуваної проблеми;
- нездатність до проведення предметних смислових зв'язків між правовою наукою і юридичною практикою.

5.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Статут Міжнародної Організації праці. URL: http://zako№3.rada.gov.ua/laws/show/993_154
2. Конвенції та рекомендації МОП. Текст / Офіційний веб-портал федерації профспілок України. URL.: <http://www.fpsu.org.ua/ko№ve№otsiji-rekome№datsiji-mop>

Основна література

1. Міжнародне регулювання праці. Електронний навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Одеського інституту МАУП URL: <http://odessamaup.pp.ua/upload/editor/files.pdf>
2. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2017. 190 с.
3. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2017. 574 с.
4. Чижмарь Ю.В. Національне та міжнародне трудове право. дис. ... докт. юр. наук. 12.00.05. Київ. 2016. 471 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/u№iversitet/Osobisti_zdobutki/Zahist_disertaciy_S_Ya/Chizhmar_YV_dis.pdf

5. Білоус О.Ю. Конвенції міжнародної організації праці як джерела трудового права України. дис. ... канд. юр. наук. 12.00.05. Одеса. 2016. URL: <http://dspace.o№ua.edu.ua/handle/11300/7622>.

Допоміжна література

1. Чижмарь Ю.В. Сутність і зміст міжнародного трудового права / *Науковий вісник публічного і приватного права*. Вип. 5. Т. 1. 2018 URL: http://№vppp.i№.ua/vip/2018/5/tom_1/32.pdf

2. Волохов О.С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття і принципи URL: <http://dspace.№buв.gov.ua/bitstream/handle/123456789/64471/65-Volohov.pdf?sequence=1>

3. Клемпарський М., Назимко О. Способи застосування міжнародних трудових стандартів і національного трудового законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 57-62. URL: <http://pgp-jour№al.kiev.ua/archive/2021/5/10.pdf>

4. Назимко О. Зобов'язання держави стосовно врахування норм міжнародного трудового права під час регулювання соціально-трудова відносин. URL: <https://ljd.d№uvs.i№.ua/wp-content/uploads/2022/01/9-№azimko.pdf>

5. Щербина В.І. Акти Міжнародної організації праці й трудове законодавство України: порівняльно-правовий аналіз норм і стандартів. *Публічне право. Фахове юридичне видання*. № 3(35). 2019. URL: https://www.publich№e-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=117:pp-2019-35-09&catid=91&Itemid=483&lang=uk

6. Natalia O. Melnychuk, Liudmyla V. Kulachok-Titova and Denis H. Sevryukov et al. Conceptual principles of international cooperation in labour relations. *Work Organization, Labour & Globalization*. Vol. 16(2):158-172. DOI: 10.13169/workorglaboglob.16.2.0158

7. Кулачок-Тітова Л.В. Реформування трудового законодавства України у світлі відповідності міжнародним трудовим стандартам. *Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2018. Вип. 25. С. 113-117.

8. Передерій О.С., Кулачок-Тітова Л.В. Аспекти взаємного впливу процесів розширення правового простору Європейського Союзу і реформування правової системи України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія Право. 2019. № 27. С. 33-41.

9. Сироїд Т.Л., Фоміна Л.О., Фомін П.В. Захист трудових прав співробітників міжнародних міжурядових організацій: теорія та практика *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*, 2022, с. 447-452 URL: <http://journal-app.uzh№u.edu.ua/article/view/270795/266236>

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Міжнародна організація праці. Офіційний сайт. URL: <http://www.ilo.org/moscow/lang--ru/index.htm>

2. Міжнародна організація праці // Постійне представництво України при ООН та інших міжнародних організаціях URL: <http://geNeva.mfa.gov.ua/ua/ukraiNe-io/labour>

3. Міжнародна організація міграції (МОМ) Офіційний сайт. URL: <http://iom.org.ua/ua>

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Кулачок-Тітова Людмила Вікторівна
Федчишина Катерина Вікторівна
Безденєжна Дарина Олександрівна

МІЖНАРОДНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

В авторській редакції

Підписано до розміщення 18.06.2024. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 1, 98. Обсяг 1.059. Мб. Зам. № 181/24.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна